

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00
Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

часопис для робочого людю — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СБОТУ.

Видає Стіваришене "Українських Робітничих Вістей"
Передплата на рік \$4.00.
Адреса:—

UKRAINIAN LABOR NEWS
cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописи не звертаєть ся, хіба що дописувачеві
визначено зазначити, що бажав звороту своєї рукописи на случай її непомічен-
та залучити поштову марку на її пересилку.

ЧОМУ ЯКРАЗ ТЕПЕР?

Свою акцію за збиранням фондів для Петрушевича і Ко. у Відні українські діячі патріоти в Канаді представляють за як найідеальнішу справу, представляють її як справу визволення Східної Галичини і т. д. Однак мимоволі насуваєть ся тут заради питання, чому се все робить ся якраз тепер? Чому не було того всього шуму з "визволенням" Східної Галичини, приміром, пів року, рік тому назад? Чи тоді Східна Галичина не находилась під Польщею? Чи може не зрушили ся так тоді польські пани над українським населенням і не рабували його і не томляли по тюрьмах, як се роблять нині? Ні! Рік тому назад переслідувані та рабувані українського населення в Східній Галичині були ще більші, як нині. Чому ж тоді українські діячі патріоти в Канаді не старали ся "визволяти" Східної Галичини з польсько-шляхецького ярма? Адже-ж українське населення в Східній Галичині мучить польський пан вже понад два роки! Адже-ж мирова конференція в Парижі віддала Східну Галичину під польську окупацію вже також понад два роки тому назад? Отже, чому через два останні роки діячі патріоти в Канаді ніколи не починали жадної ширшої акції (якже бодай в їх розумінні) в цілі освободження Східної Галичини? Чому се все починаєть ся робити якраз тепер?

Мало того. "Укр. Голос", який перший з укр. контрреволюційних газет в Канаді подав "пропозицію", щоби Петрушевич розписав для себе в Канаді "позичку", себто, щоби вислав сюди своїх агентів продавати нічо не вартуючі "бонди", той самий "Укр. Голос" через послідні два роки Петрушевича майже поборовав. Між иншим, "Укр. Голос" не містив навіть ріжких "нот" Петрушевича до альянтів, щоби робили другі "патріотичні" газети. "У. Г." без застереження завжди стояв за Петлюрою, між котрим і Петрушевичем, хоч вони обидва були вже на вигнанню, не було згоди, а між їх органами велась завсіді боротьба. І в сім так би сказати третю між Петлюрою і Петрушевичем "У. Г." завсіді стояв за Петлюрою проти Петрушевича.

Що-ж знова до самого поневолування Східної Галичини Польщею, то "У. Г.", як безумисний сторонник Петлюри — у всім оправдав той стан, який витворив ся наслідком союзу Петлюри з польською шляхтою. І так "У. Г." не виступив проти Петлюри (і не виступає і до нині) за те, що він зрік ся Східної Галичини на рік Польщі, а навпаки, старав ся ще оправдати сей зрадничий і ганебний акт Петлюри зі "всеукраїнського" становища. "У. Г." не виступив проти Петлюри, коли він минушого року повів був польські білогвардійські банди на Україну, рабувати українських селян і палити та руйнувати українські міста і села. Коли Поляки зруйнували були в Київській старинній Володимирській собор і інші пам'ятки культури та будинки, а навіть поновили були водопроводи і каналізацію, то "У. Г." не то, що не виступив проти тих нечуванних польських варварств в столиці України Києві, але навіть не подав був про се новинки, хоч вона була поміщена в вініпегській англійській пресі. Зробив він був се аж тоді, як "У.Р.В." такий його поступок навіятували. А в той час, як польські білогвардійці допускали ся в Києві таких нечуванних злочинів, "У. Г." писав передовий про згинілі бараболі. Далше. Будучи мільйонним до Петлюри, а тим самим і до його союзника Пласудського, "У. Г." не містив навіть на своїх сторінках вістей про всі ті нечуванні насильства польських панів над укр. населенням в Східній Галичині, якими була переповнена укр. старокраєва преса. Всі газети подавали вісти про ті насильства, а "У. Г." їх не подавав, щоби не компромітувати союзника, лише рідко коли подав яку незаметну новинку з великої маси польських злочинів.

І нині той самий "У. Г.", що держав ся цілий час петлюрівсько-польської орієнтації, що оправдав Петлюру за відступлення ним Східної Галичини Польщі, що промовчував злочини польських панів над укр. населенням Східної Галичини, — той самий "У. Г." раптом зробив ся тепер речником "визволення" Східної Галичини з рук Польщі — і то ще за стараньем Петрушевича. Та нагла зміна в орієнтації "У. Г." свідчить, що не о визволенні Східної Галичини тут ходить, зовсім ні. Розходить ся тут о долари для петрушевичівської контрреволюційної зграї у Відні і її агентів в Канаді, в тім числі і для редакторів "У. Г." та інших контрреволюційних газет. Теперішній редактор "У. Г.", як петлюрівський платний нагач, іздив недово до "союзної" Польщі, до "столиці" головного отамана, Тарнова, і побачивши там цікавий крах петлюрівщини і її безвихідність, він приїхав до Канади і став сторонником Петрушевича. Немає найменшої надії на поворот головного отамана на Україну, то треба притулитися ся до Петрушевича. Ану-ж може йому яким чудом власть ся дістати власть в Східній Галичині, а тоді не мати в него ласки — неплатна річ. А що Петрушевич тепер фінансово цілковито збанкрутував (морально він збанкрутував вже давно!) і для свого рятунку він придумав "бонди", то й "У. Г." разом з иншими укр. контрреволюційними газетами став тепер кричати про "позичку" для Петрушевича та про "визволення" "бондами" Східної Галичини.

Не о визволенні Східної Галичини вам, панове, розходить ся, бо через послідні два роки ви помагали вашій старшій братії в Європі закрити поневолену Східну Галичину, а о долари вам розходить ся, о долари для тих, які вже натворили тяжкі злочини над українськими селянами і робітниками в Східній Галичині, о ті долари, з котрих і вам би щось перепало. Ось чому якраз тепер ви робите тільки шуму про петрушевичівські "бонди", закриваючи ся "визволенням" Східної Галичини!

ЕДМОНТОНЦІ ПРОТИ ПОЗИЧКИ ПЕТРУШЕВИЧІВСЬКИМ Авантюрикам.

Осип Меґас, бувший делегат "патріотів" до Парижа, визнає не дати ні цента розписки.

(Власна кореспонденція "Українських Робітничих Вістей")

В неділю 7. серпня відбуло ся в Укр. Р.Д. Домі в Едмонтоні масове віче в справі нової грошевої авантюри петрушевичівських агентів на території Канади і Америки. Бесідниками на вічу виступали: т. С. Васкан, п. О. Меґас, бувший делегат від українських патріотів в Канаді на мирову конференцію до Парижа, і т. М. Шатувський. Сала була переповнена. Вислухавши бесідників, присутні висловили своє обурення з приводу сеї нової авантюричної акції бувших царських підліжків, а теперішніх нужденних плазунів французького та англійського капіталу — Петрушевича, Костя Левицького, Цегельського і цілої їхньої зграї.

З особливою увагою присутні вислухали коротку промову Осипа Меґаса, якого в 1918 році укр. діячі патріоти вислали своїм делегатом на мирову конференцію до Парижа, тобто вислали його для помочи Петрушевичові і Панейкові. Осип Меґас заявив в своїй бесіді, що сі люди (Петрушевич і Ко.) не є політичними навіть в національним значінню сего слова, що вони живуть еше духом старого австрійського "ц. і к." Меґас сказав:

"Я знаю особисто тих людей, бачив їх зрадничу роботу і визнаю всіх українців в Канаді і Америці не дати їм одного цента, бо сі гроші будуть ужиті не на будову так званої "Західної Української (Галицької) Народної Республіки", але будуть ужиті у Відні на проституцію!"

Я не хочу розказувати тут подробиці про розпусне жите тих людей у Відні, де вони безконтрольно розтратили сотки мільйонів державних грошей, бо тих людей нема тут присутних на салі, а говорити поза очі, то можуть поусидити мене о особисту до них ненависть. Я особисто жадної ненависти до них не маю, бо коли я був у Відні, у Львові, Кам'янці і инших місцевостях, то вони обходили ся зі мною по "джентельменськи" і все просили мене, щоби я, повернувшись до Канади, розпочав тут кампанію збирання грошей для них.

Коли на спільнім з ними засіданню я спитав, хто буде відповідати за сі гроші, які я мавби збирати в Канаді і Америці, і чя в дійсності сі гроші підуть голодуючому населенню в Галичині, то Кость Левицький мені сказав: "Та-ж ви бачите, що нам треба оплачувати наших посілв та представників в Парижі, Відні і инших містах."

Але я бачив жите тих "посілв", я бачив, що галицькі селяни і робітники їх не попирають, що вони їм не вірять, що Петрушевич самозвано проголосив себе "правительством" і тому жадної акції в справі фінансової ім помочи я тут не тільки не розпочинаю, але з гори заявляю, що всі гроші, які тільки тут збирали ся, зістали вислані не на ту ціль, на яку проголошувало ся, а зістали вислані приватним особам, яких ніхто не контролює і які ні перед ким жадних звітів не здають."

Далше в своїй промові О. Меґас пояснив присутнім значіння купування сих "бондів" з чисто бізнесової сторони, вказуючи на те, що сі "бонди" не мають за собою ніякої гарантії, і тому се не є жадна позичка, а найзвичайніший обман довірливих українських емігрантів в Канаді і Америці.

Присутні на вічу одностайно заявили свій протест проти сеї нової авантюри "мільйонної позички", як її називають петрушевичівські агенти, а в дійсності широко задуманої ними мільйонною грабля українських емігрантів в Канаді і Америці, і визнають всіх українських робітників і фермерів в Канаді і Америці не дати сям зрадникам ні одного цента! Нехай йдуть до Денікіна, нехай йдуть до тих, кому вони до сеї пори вірно служили, але не до українських селян і робітників! Товариші фермери і робітники Канади і Америки! Коли до Вас прийдуть агенти Петрушевича і Цегельського і просять вас купувати петрушевичівські "бонди", то спитайте їх, де діла ся стотисячна армія галицьких січових стрільців!

Спитайте їх, де діла ся ті сотки мільйонів грошей, що Петрушевич украв у тої армії в ночі з 15-го на 16-го листопада 1919 року в Кам'янці і утік з ними до Румунії а потім до Відні, полишивши голодні недобиті буйвої армії січових стрільців на ласку царського генерала Денікіна!

Товариші! Українські робітники Едмонтону і околиці, зібравшись дня 7. червня на масовім вічу в Укр. Р.Д. Домі в Едмонтоні, визнають вас:

Гонити від себе зрадників, запродавців і авантюрикам! Проч їх окровавлені кровю галицьких селян і робітників руки від ваших тяжко запрацьованих центів! Нехай ні один український фермер, ні один український робітник в Канаді і Америці не запам'ятає свого імені купуванням нічим не забезпечених "бондів" сих ворогів українських працюючих мас. Не вірте їм, що за \$1,000,000 вони купуть свободу Галичині. Свобода, товариші, за гроші не купуєть ся, а її здобувають працюючі маси довоюю і крововою боротьбою. Свобода купуєть ся кровю провоюч. Галицькі селяни і робітники виборять собі свободу в класовій боротьбі разом з працюючими масами инших країв. Вони освободять ся не тільки з під панування польської шляхти, але і від тих українських авантюриків, які своєю зрадничою роботою кинули Галичину в кігти польської шляхти.

То-ж ні цента їм!

КИЇВСЬКИЙ ЗБІРНИК В ЧЕШТЬ ШЕВЧЕНКА.

Під редакцією Е. Григорука і П. Філіповича вийшов в 1921 році в Києві великий збірник, п. з.: Тарас Шевченко.

В збірнику поміщені такі праці: Е. Григорука: Великий Бунтар; проф. А. Лобода: Шевченко, як голос народної душі; П. Філіпович: Поет огненного слова; Б. Якубський: Форма поезій Шевченка; О. Дорошків: Природа в поезії Шевченка; П. Рулін: Драматичні спроби Шевченка; І. Шитківський: Памятник Шевченка в Києві; Шевченківська виставка 1920 р. в Києві; Від художнього редактора.

Збірник виданий на красном крешдіюму папері, великого формату 4. Художня редакція спочивала в руках Олександра Гера (В. Вайсблат). Зерхній вигляд збірника без закиду, хоч наслідком

смерті академіка Нарбута не було в Києві ні одного художника графіка, якому можна би було сю працю припоручити. Обгортка, титулова сторінка зроблені в стилю 30—40 рр. XIX віку (час появи першого "Кобзаря"), прочі прикраси зразковані на виданнях XVIII віку, врешті ініціали по рисунку С. Чехопіна.

Збірник прикрашений ше портретом Шевченка, репродукцією плакату про художню виставку пам'яті Шевченка, роботи пок. Нарбута та трома знімками з сей виставки (загальний вигляд виставки, Твори Шевченка і проект пам'ятника, малюнки Шевченка, куток виставки з меблями Куліша).

Збірник появил ся заходом Державного Видавництва в без закиду, хоч наслідком

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Всеукраїнський Найвищий Науковий Осередок.

Надзвичайні загальні збори членів Українського Науково-Товариства в Києві визнали, щоби для найдоцільнішої організації та розвитку наукової роботи на Україні, Українське Наукове Товариство та Українська Академія Наук об'єднали ся в єдиний Всеукраїнський Найвищий Науковий Осередок. Щоби виробити загальні підстави та загальний план сього об'єднання, ухвалено зорганізувати спільну комісію з представників обох інституцій. Робота комісії вже закінчилась і дня 29. мая в помешканю Української Академії Наук відбули ся збори, на яких остаточно затверджено вироблені підстави та план об'єднання.

Освіта на Чернігівщині.

На підставі губернського відділу народної освіти в Чернігівщині є такі освітні установи: 48 робітничих клубів, 9 клубів для молоді, 7 червоноармійських клубів, 239 культурно-освітніх гуртків, 288 товариств "Прогрива", 4 музичні школи, 1491 єдиних трудових шкіл, 190 шкіл для дорослих, 6 партійних шкіл, 35 технічних шкіл, 11 сільсько-господарських шкіл, 56 бібліотек, 715 хат читальнь, 69 театрів, 77 селянських домів.

Нема ні одної неписьменної особи.

В місті Новозибкові на Чернігівщині, завдяки заходам відділу народної освіти, за минулий рік цілков усеюна неписьменність серед місцевого населення. У місті нема ні одної неписьменної особи.

Українізації київського комерційного інституту.

В перших днях червня українізовано київський комерційний інститут. Професори, що не володіють українською мовою, повинні її вивчити ся протягом двох років.

Хати-читальні.

Організація хат-читальнь поступає скорим кроком наперед. Селяни дуже радо горнуть ся до читальняного жита, де мають даром газети і ріжні брошури. По деяких читальнях засновано теж драматичні кружки.

Охорона дітей.

В Києві відбув ся випуск інструкторок сільських дитячих захистів. Випущено 36 слухачок, з того 22 селянок а 14 міщанок. Слухачки вислані вже на місяц для улаждення дитячих захистів на горничій част. Крім сего вони мають навчати селянок санітарно-гігієнічного виховання дітей.

З театрального жита.

Талановитий режисер і новатор українського театру Лесь Курбас зі своєю трупною переїхав з Києва до Харкова. Він приготував до вистави Шевченкових "Гайдамаків". В Харкові пробуде артист Курбас ціле літо і мабуть обійме управу українського театру. "Бюро художньої критики" в Харкові організує цикль дискусій, що присвячені проблемі мистецтва і театру. Перша дискусія відбудуєть ся на тему героїчного театру. З докладами виступають комісар Гринько, Вандурський, проф. Біленький і інші. Друга дискусія присвячена буде державній теорії, а потім відбудуєть ся лекція П. Познякова з ілюстраціями про "Сучасний танець". В першій державній театрі виставлено нову пьесу Л. Красовського п. з.: "Життя, яке воно є". Є се політична сатира.

З Києва.

"Покуте" доносить, що відомий поет Мелетій Кічур живе в Києві, де працює в українській державній академії мистецтв. Там теж живе знавць гуцульського мистецтва, маляр Гнат Колчуняк.

Літературний конкурс.

Рада народних комісарів України на пропозицію Раковського припоручила комісарів

ятові просвіти оголосити конкурс на художні твори в українській мві.

Напрява пароходів.

Не дивлячи ся на недостачу робітників, палива і матеріялів, завод чорноморського транспорту в Одесі випустив з ремонту три пароплави: "Бистрий", "Дежурний" і "Гейбра". Закінчуєть ся ремонт пароходів "Іскра" і "Михайло".

В честь III. Інтернаціоналу.

В честь конгресу Комуністичного Інтернаціоналу на цілій Подільщині уладжено суботники, в яких взяли участь не тільки партійні, але і безпартійні.

В столиці "батька" Махна.

В Гуляй-полі, бувшій столиці батька Махна, заложено спілку комуністичної молоді, клуб і читальню-хату.

Поміч американських товаришів.

За останні часи прибувають на Радянську Україну численні транспорти з дарунками від українських робітників в Америці. Недавно прибув транспорт медикаментів від Українського Робітничого Дому в Детройт. У відповідь на се центральний комітет Комуністичної Партії України висловив американським робітникам прилюдно подяку за так потрібні зараз річи.

Зріст торговлі.

За останній час прибуло до одеського порту багато пароходів і вітрильників з ріжним крамом. Причалюють як турецькі так і грецькі кораблі.

Робітничі санаторії.

Улаштовано санаторії для робітників в Харківщині і Катеринославщині. До Криму приїхало 1400 слабих робітників на ліченє.

Переходять до здорових помешкань.

В Одесі почалося перенесення робітників з нездорових кварталів на передмістя до найздоровіших помешкань.

Будова залізниць.

На Полтавщині приступлено до будови вузької залізнички на шляху Полтава—Диканка, котра призначена для перевозки дрів.

БОБЕРСЬКИЙ "ОПРАВДУЄТЬ СЯ".

У львівським "Впереді" з 21. липня с. р. читаємо:

"Гром. Іван Боберський, четар У.С.С., тепер в агітаційній подорожі по Канаді, надіслав нам більший лист, в якому оправдуєть ся з закидів, зроблених йому кореспондентом "У.Р.В.", що підписав ся: "Український Січовий Стрілець". Відбитка сеї кореспонденції була поширювана і в Галичині, про що ми в своєму часі згадували. Гром, Боберський заявляє, що ціле майно У.С.С. находить ся в руках центральної управи у Відні. Разом з листом прислав нам гром. Боберський дві деточки: 1) Кириля чи хліб? в якій полемізі з "У.Р.В.", та 2) "До всіх Українців і Українок, що хочуть бути людьми!", в якій накликає до жертв для У.Г.К. для молоді, інвалідів і на пресовий фонд. Гроші на пресовий фонд радить гром. Боберський посылати на адресу: Сингалевича у Відні. І гром. Боберський хоче, щоби українські робітники в Канаді, якім відома є політика Сингалевича, а якого агетгом за океаном є якраз п. Боберський — не поборовали його! І якраз через п. Боберського, Цегельського і инших, які не мають безпартійної марки, а ведуть т. зв. запомогову акцію за океаном для старого краю в ім'я "безпартійності" — терпить запомогова акція для старого краю, який потребує помочи!"

Тільки пише "Впереді". Нам дивним видаєть ся, що п. Боберський оправдуєть ся з зроблених йому в Канаді заки-

дів аж перед львівським "Впередом", а не має відваги зробити сего в Канаді. Коли п. Боберський є у всім чистий, так чому-ж не заявити сего публічно в Канаді (якже в котрій би то не було газеті), себто там, де проти него були піднесені публічно тяжкі закиди. Рівнож в Канаді ніхто не знає ані відає про якісь деточки Боберського п. н. "Кириля чи хліб?" і "До всіх Українців і Українок, що хочуть бути людьми!" (!). Коли в сих деточках також говорить ся правду, то чому з ними їхати аж до львівського "Впереді" — чому не оголосити їх в Канаді? Най люди знають правду! А то Боберський ані одним словом не заперечив публічно в Канаді того, що йому було закинуто в "Укр. Р.Д. Вістях". Виходить, що все сказане про Боберського було чистою правдою, і перед тою правдою він не втече, коли буде вислашени "оправданя" та "деточки" до львівського "Впереді".

Читаем "Укр. Р.Д. Вістей" невідомо також, на який то "пресовий фонд" накликає Боберський в своїй деточці складати жертви. Сей "пресовий фонд" се те саме, що розголошували тепер "патріотичними" газетами петрушевичівські "бонди". Коли Петрушевич і Ко. почали вже цілковито банкрутувати, вони стали накликаати до збірок на т. зв. "пресовий фонд", котрий був призначений на видаванє віденського петрушевичівського "Укр. Прапору", а також на веденє "дипломатичної діяльності" Петрушевича, або коротко кажучи — на утриманє петрушевичівської братії у Відні та по инших європейських столицях. Такий т. зв. "пресовий фонд" вже збирав деякі люди в Канаді — і то під фірмою т. зв. "Укр. Червоного Хреста", якого збірки повинні би йти що найменше на потєрпівших від війни, на інвалідів, на вдови і сироти. І так п. Балешта з Канора, Саск., вислав був відділу "Укр. Черв. Хреста" в Канора до петрушевичівського "посла" у Відні В. Сингалевича суму 94 і ¼ фунтів штерлінгів (около 340 доларів) власне на той т. зв. "пресовий фонд". Поквітované отриманя сих грошей і подяка за них від Сингалевича з Відні була поміщена в "Кан. Українці" з 29. червня с. р. Так то панове католики в Канаді висилають гроші збірані на "Червоний Хрест" — на утриманє укр. контрреволюційної зграї у Відні, закривши ся фірмою: "пресовий фонд"! І ось власне про той самий "пресовий фонд" і про того самого Сингалевича у Відні згадує в своїй деточці Боберський, як подає "Впереді". Та видно, що не багато помогли закиди Боберського складати на той "пресовий фонд", ані не багато знайшов ся Балешта, що вислав з "Червоного Хреста" гроші на "дипломатичну діяльність" для Петрушевича і Ко., — і панове Петрушевичі, Сингалевичі, Кості Левицькі, Назаруки, Цегельські, щоби мати за що далше "політикувати" по Віднях та Парижах, придумали "бонди", щоби заплати на них добродушних українських робітників і фермерів в Канаді і Злуч. Державах. Такий то сей "пресовий фонд", про котрий згадує в своїй деточці Боберський, з котрого повстали пізніше петрушевичівські "бонди".

Всеросійська конференція висшої освіти.

На конференції совітів для справ висшої освіти комісар народної освіти Луначарський сказав, що справ успіху висшої освіти се зараз справа успіху совітської влади, комуністичної партії і соціальної революції.

Проф. Покровський пропонує проект нових реформ у висшому шкільництві на основі досвідів з останних 3 років.

Преображенський зложив звіт з дотеперішньої праці. Під сю пору істнує 5,000 шкіл для висшої освіти з 500,000 студентів. В самому Донецькому басейні є тепер 37 курсів для дорослих в цілі підготовки електромонтерів, палячів і т. д.